

Oponentský posudek magisterské práce

BcA. Sára Šindelářová – Experimentální plocha

Technická univerzita v Liberci, Fakulta umění a architektury, obor Design prostředí

Vedoucí práce : doc. Jan Stolin, M.A.

Magisterská práce Sary Šindelářové nazvaná Experimentální plocha spočívá v realizaci studentského galerijního projektu na bázi street artové galerijní platformy ve veřejném prostoru. Projekt je lokalizován nedaleko univerzitního kampusu Technické univerzity na zdi o rozloze 12 x 3 m. Galerie Experimentální plocha začala fungovat na sklonku roku 2019, přes omezení daná covidovou pandemií se Sáře Šindelářové podařilo v době rozvolnění opatření během roku 2020 realizovat určitý počet výstav. Jak autorka uvádí v textu, tak ambicí projektu bylo realizovat non-stop galerii, která by měla vytvořit z nevýhodného prostoru místo, kde budou prezentovány studentské práce a bude zde docházet k dialogu o podobě současného umění.

Na úvod je nutné zmínit, že dle mého názoru, kdyby nedošlo ke covidové pandemii na jaře roku 2020, tak by se patrně tento typ galerijního projektu daleko lépe rozvinul, zafungoval a možná se protnul zásadněji jednak s lokální, tak s celorepublikovou uměleckou scénou. To jsou limity doby, se kterými se musí v současnosti vyrovnávat celá společnost. Celá kulturní scéna je zasažena naprosto zásadně.

Z mého pohledu hodnotím jako přínosné už samo vymezení tématu práce, které reflektuje stále aktuální tendenci spočívající v motivu prostupování profesních rolí vizuální umělec - kurátor, kdy stále větší počet studentů či absolventů vizuálního umění zakládá a provozuje nezávislé galerijní projekty, a tak se seznamuje s praktickým procesem přípravy a realizace výstav či provozu reálné galerijní platformy.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část, kdy v teoretické části studentka Sára Šindelářová na jedné straně uvádí galerijní projekty, které byly a jsou realizovány v rámci Liberce často ve spolupráci s jednotlivými studenty či pedagogy Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci. Jedná se např. o galerie: Die Aktualität des Schönen a Stěna či výlohový galerijní projekt Ahoj! Nazdar! Čau! Na straně druhé se autorka zabývá tématem umění ve veřejném prostoru, akčními či land artovými přesahy v českém kontextu, kdy mimo zásadní osobnosti české umělecké scény, např. Zorka Ságlová, Vladimír Boudník, Milan Knížák, Robert Wittmann či skupina Aktual, neopomněla zmínit i významné přehlídky českého umění, které se uskutečnily před rokem 1989 s často represivní dohrou právě ve veřejném prostoru či mimo oficiální galerijní rámec. Jsou to např. Výstava na Malostranských dvorcích, Sympozium chmelnice Mutějovice nebo Konfrontace pořádané okruhem skupiny Tvrdohlavých. Dokonce je v práci uveden ještě předrevoluční brněnský projekt Galerie Drogerie - Zlevněné zboží, který fungoval na samotném konci 80. let. Tato část končí výstavní přehlídkou ve veřejném prostoru z roku 1990 - Sochy a objekty na Staroměstském náměstí - Staroměstské dvorky.

Oproti předchozímu poměrně ucelenému přehledu autorka uvádí v části práce věnované době po roce 2000 stručný výčet aktivit některých českých angažovaných uměleckých skupin a jednotlivých vizuálních umělců s přihlédnutím k budování galerijních projektů. Jsou zmíněny všechny zásadní umělecké skupiny, a to např. Rafani a jejich galerijní projekt CO14, který se odehrával na ateliérovém dvorku členů skupiny. Dále jsou pak zmíněny některé konfrontační

projekty skupin Guma Guar a Pode - bal, které se vymezovaly vůči institucionálnímu rámci Národní galerie a jejímu tehdejšímu vedení. Činnost skupiny Ztohoven je zastoupena akcemi Prezidentovo špinavé prádlo z roku 2015, která je známá jako akce vyvěšení červených trenýrek místo prezidentské standarty nad Pražským hradem. Je také uvedena předchozí akce skupiny Ztohoven nazvaná Otazník nad hradem z roku 2003, kdy aktivisté zakryli část díla Jiřího Davida, přičemž vznikl otazník odkazující k tehdejší celospolečenské situaci nadcházející prezidentské volby.

Z mého hlediska je tato část práce příliš stručná, kdy není vzhledem k zaměření práce uvedena ve spojení s českým street artem a skupinou Ztohoven kauza dnes již etablované pražské galerie Trafačka. Původně začínala v domě určeném k demolici na pražských Vysočanech. Ve spojení se skupinou Guma Guar by se možná v práci mohla objevit zmínka o jejím členovi Milanu Mikuláščíkovi, který se kromě profese vizuálního umělce dlouhodobě věnuje profesi kurátora. Jistě přelomová výstava skupiny Guma Guar nazvaná Kolektivní identita pro pražskou Art Wall Gallery z roku 2008 je zmíněna jen velmi okrajově. Nezávislé galerijní projekty, které inicioval např. Krištof Kintera, kterými jsou dnes již etablované pražské galerie NOD a ProLUKA nejsou v práci uvedeny vůbec.

Z hlediska zaměření práce byl dle mého soudu sice mnohdy příliš stručně, ale poměrně přehledně zmíněn exkurz do vývoje českého umění a způsobů jeho prezentace v alternativním rámci, který demonstruje schopnost studentky Sary Šindelářové zařadit a popsat galerijní projekt Experimentální plocha v kontextu vývoje českého umění, se všemi jeho specifiky.

V souvislosti s projektem street artové galerie bych ovšem očekával, že autorka v textu uvede např. informace o počátcích graffiti scény ve světě či charakterizuje některé street artové autorské strategie. V oblasti angažovaného umění neopomene zmínit umělkyně vycházející z feministického diskurzu, které pracovaly s kontextem veřejného prostoru či ulice, jako je např. Jenny Holzer. Z těchto důvodů bych chtěl poznamenat, že práce trpí určitou nevyvážeností ve smyslu přílišného důrazu na českou scénu a lokální situaci.

Na práci Sary Šindelářové, která je v textu členěna na teoretickou a praktickou část, hodnotím jako pozitivní jednoznačně část praktickou, kde je srozumitelně a logicky popsána geneze projektu a motivace autorky. Je také zachycen proces přípravy a uskutečnění několika výstav i s vernisáží, fotodokumentace projektu a jeho následná propagace. Autorka se také zabývala celkovým vizuálním jazykem galerie. Vytvořený galerijní projekt působí i přes určité nedokonalosti profesionálním dojmem, řekl bych, že by mohl fungovat nadále jako emancipovaná galerijní značka.

Na street artovém galerijním projektu Sary Šindelářové nazvaném Experimentální plocha je také dle mého pohledu pozoruhodný motiv dočasnosti, neméně pak přesah do veřejného prostoru, kde se odehrávaly interakce s publikem, kdy každá galerijní či výstavní činnost je vlastně pokusem o komunikaci či interakci s diváky, čímž sekundárně dochází k dialogu a prohlubování kvalit občanské společnosti.

Dle mého soudu se jedná o zajímavý pokus vytvoření studentské galerijní značky a lze říci, že můžeme hovořit o podařeném kurátorském počínu. Práci proto navrhuji k obhajobě, z důvodů určité nevyváženosti teoretické části navrhuji známku velmi dobře, tedy za dvě.

V Praze 25.1.2021 MgA. Matouš Karel Zavadil Ph.D.